



PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 125/24

U Luxembourggu 12. kolovoza 2024.

Opći sud EU-a postaje nadležan za odlučivanje o prethodnim pitanjima u šest posebnih područja

Provedba tog djelomičnog prijenosa nadležnosti za odlučivanje u prethodnom postupku sa Suda na Opći sud nastavak je reforme pravosudnog okvira Europske unije te će se odnositi na prethodna pitanja upućena od 1. listopada 2024.

Bitna izmjena Statuta Suda Europske unije, koja je danas objavljena u *Službenom listu Europske unije*¹, stupit će na snagu 1. rujna. Tom se izmjenom, među ostalim, predviđa djelomičan prijenos nadležnosti za odlučivanje u prethodnom postupku sa Suda na Opći sud, koji se primjenjuje od 1. listopada 2024. Taj se prijenos odnosi na šest posebnih područja: zajednički sustav PDV-a, trošarine, Carinski zakonik, razvrstavanje robe u carinsku tarifu, odštetu i pomoć putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja ili kašnjenja ili otkazivanja usluga prijevoza te sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova. Izmjenom Statuta predviđa se, osim toga, proširenje mehanizma prethodnog dopuštanja žalbi od 1. rujna 2024.

Cilj je te reforme smanjiti radno opterećenje Suda u području odlučivanja o prethodnim pitanjima i omogućiti mu da svoju zadaću osiguravanja poštovanja prava pri primjeni i tumačenju Ugovorâ nastavi obavljati u razumnim rokovima. Autori Ugovora iz Nice 2001. predvidjeli su mogućnost sudjelovanja Općeg suda u postupanju s određenim zahtjevima za prethodnu odluku, ali Statut do sada nije bio prilagođen u tu svrhu. Međutim, tijekom zadnjih pet godina utvrđeno je znatno strukturno povećanje broja sporova². Tu je promjenu pratilo povećanje složenosti i osjetljivosti predmeta, koji su se, među ostalim, odnosili na pitanja ustavne prirode ili pitanja u vezi s temeljnim pravima. Reformom će se Sudu omogućiti da se usredotoči na svoju zadaću zaštite i jačanja jedinstva i dosljednosti prava Unije. S druge strane, Opći sud je u mogućnosti preuzeti to dodatno radno opterećenje i odlučivati o prethodnim pitanjima koja će mu biti proslijeđena na način kojim će se nacionalnim sudovima i zainteresiranim osobama osigurati ista jamstva koja primjenjuje Sud.

Reforma se u biti sastoji od triju dijelova, čije su glavne značajke navedene u nastavku.

Djelomičan prijenos nadležnosti za odlučivanje u prethodnom postupku na Opći sud

Prvi dio reforme odnosi se na **prijenos nadležnosti za odlučivanje u prethodnom postupku sa Suda na Opći sud**, koji ima dva suca iz svake države članice. Radi pravne sigurnosti, prijenos **se odnosi na samo šest područja** koja su jasno definirana i dovoljno odvojiva od drugih područja te u kojima je Sud razvio opsežnu sudsku praksu. Tako će Opći sud postati nadležan za odlučivanje o zahtjevima za prethodnu odluku koji su obuhvaćeni isključivo jednim ili više od sljedećih šest posebnih područja:

1. zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost;
2. trošarine;
3. Carinski zakonik;

4. razvrstavanje robe u carinsku tarifu na temelju kombinirane nomenklature;
5. odšteta i pomoć putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja ili kašnjenja ili otkazivanja usluga prijevoza;
6. sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova.

U tim se područjima rijetko postavljaju pitanja od načelnog značenja, koja bi mogla utjecati na jedinstvo ili dosljednost prava Unije. U njima već postoji bogata sudska praksa Suda, što bi Općem sudu trebalo omogućiti da se osloni na ranije donesene presude. Oko 20 % zahtjeva za prethodnu odluku podnesenih Sudu odnosi se na ta područja, što predstavlja dovoljno velik broj predmeta kako bi se njegovo radno opterećenje stvarno smanjilo. Sud će se tako moći više usredotočiti na svoje zadaće koje ima kao ustavni i vrhovni sud Unije.

Sud će i dalje biti nadležan za odlučivanje o zahtjevima za prethodnu odluku koji se, iako su povezani s prethodno navedenim posebnim područjima, odnose i na druga područja. Sud će također ostati nadležan za zahtjeve za prethodnu odluku iz kojih, iako su obuhvaćeni jednim ili više posebnih područja, proizlaze neovisna pitanja tumačenja: (1.) primarnog prava, uključujući Povelju Europske unije o temeljnim pravima, (2.) međunarodnog javnog prava odnosno (3.) općih načela prava Unije. Osim toga, Opći sud također će moći uputiti Sudu predmet koji jest u njegovoj nadležnosti, ali zahtijeva donošenje odluke od načelnog značenja, koja bi mogla utjecati na jedinstvo ili dosljednost prava Unije.

Zbog pravne sigurnosti i brzine postupanja, **svaki se zahtjev za prethodnu odluku mora podnijeti Sudu**, kako bi on, u skladu s detaljno navedenim pravilima iz svojeg Poslovnika, utvrdio je li zahtjev obuhvaćen isključivo jednim ili više određenih posebnih područja i treba li stoga taj zahtjev proslijediti Općem sudu. U cilju pravne sigurnosti i transparentnosti sudskih postupaka, Sud ili Opći sud u svojoj odluci o prethodnom pitanju ukratko će obrazložiti svoju nadležnost za provođenje postupka i odlučivanje o prethodnom pitanju.

Promjene koje se primjenjuju na sve prethodne postupke

Drugi dio reforme čine dvije izmjene predviđene Uredbom o izmjeni Statuta koje će se primjenjivati na sve zahtjeve za prethodnu odluku, bez obzira na to o kojem je području riječ i neovisno o tome hoće li eventualno biti prosljeđeni Općem sudu.

Kao prvo, kao što je to već slučaj sa svim državama članicama i Komisijom, od sada će o svim zahtjevima za prethodnu odluku biti obaviješteni Europski parlament, Vijeće i Europska središnja banka, kako bi mogli odlučiti imaju li poseban interes za postavljena pitanja i žele li se stoga koristiti svojim pravom na podnošenje podnesaka i pisanih očitovanja.

Kao drugo, kako bi se povećala **transparentnost i otvorenost** prethodnog postupka te kako bi se omogućilo bolje razumijevanje odluka Suda i Općeg suda, predviđeno je da se u svim prethodnim postupcima podnesci odnosno pisana očitovanja koje podnese zainteresirana osoba iz članka 23. Statuta **objavljaju na mrežnoj stranici Suda** u razumnom roku **nakon zaključenja predmeta**, osim ako se ona ne usprotivi objavi svojeg podneska odnosno očitovanja.

Proširenje mehanizma prethodnog dopuštanja žalbi

Treći dio reforme ima za cilj očuvanje djelotvornosti žalbenog postupka protiv odluka Općeg suda s obzirom na velik broj žalbi podnesenih Sudu. Kako bi se Sudu omogućilo da se usredotoči na žalbe u kojima se postavljaju važna pravna pitanja, **mehanizam prethodnog dopuštanja žalbi³ proširuje se na druge odluke koje donosi Opći sud.**

Mehanizam prethodnog dopuštanja Suda odnosi se na žalbe podnesene u predmetima u kojima je već provedeno dvostruko ispitivanje, najprije od strane neovisnog žalbenog vijeća nekog od tijela, ureda ili agencije Unije, a potom od Općeg suda. Taj se mehanizam trenutačno odnosi na odluke četiriju žalbenih vijeća – koje su potom osporavane pred Općim sudom – koja su navedena u članku 58.a Statuta (vidjeti točke 1. do 4. u nastavku). Izmjenom Statuta, koja će stupiti na snagu 1. rujna, trenutačnim je četirima žalbenim vijećima dodano šest novih neovisnih žalbenih

vijeća, čime je njihov ukupan broj povećan na deset. Riječ je o žalbenim vijećima:

1. Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO) (Alicante, Španjolska);
2. Ureda Zajednice za biljne sorte (CPVO) (Angers, Francuska);
3. Europske agencije za kemikalije (ECHA) (Helsinki, Finska);
4. Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA) (Köln, Njemačka), kojima su dodana žalbena vijeća:
5. Agencije Europske unije za suradnju energetske regulatora (ACER) (Ljubljana, Slovenija);
6. Jedinstvenog sanacijskog odbora (SRB) (Bruxelles, Belgija);
7. Europskog nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) (Pariz, Francuska);
8. Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) (Pariz, Francuska);
9. Europskog nadzornog tijela za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) (Frankfurt na Majni, Njemačka);
10. Agencije Europske unije za željeznice (ERA) (Valenciennes, Francuska).

Osim toga, mehanizam prethodnog dopuštanja primjenjivat će se i na žalbe podnesene protiv odluka Općeg suda koje se odnose na odluku neovisnog žalbenog vijeća uspostavljenog nakon 1. svibnja 2019. u okviru bilo kojeg drugog tijela, ureda ili agencije Unije, pred kojim se mora pokrenuti postupak prije podnošenja tužbe Općem sudu.

Naposljetku, taj je mehanizam proširen i na sporove u vezi s izvršenjem ugovora koji sadržavaju arbitražnu klauzulu. Naime, u takvim se sporovima od Općeg suda najčešće samo zahtijeva da na meritum spora primijeni nacionalno pravo na koje upućuje arbitražna klauzula.

Proširenja mehanizma prethodnog dopuštanja žalbi primjenjuju se od 1. rujna 2024.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Osoba za kontakt: Nancho Nanchev ☎ (+352) 4303 2083.

Ostanite povezani!



¹ [Uredba \(EU, Euratom\) 2024/2019](#) Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o izmjeni Protokola br. 3 o Statutu Suda Europske unije

² Vidjeti [priopćenje za medije br. 59/24](#).

³ O uspostavljanju mehanizma prethodnog dopuštanja žalbi 2019. godine vidjeti [priopćenje za medije br. 53/19](#).